Melanom. Illustrasjonsfoto © PhotoTake/GV-Press/NordicPhotos

Økt hudkreft risiko ved Parkinsons sykdom

Prevalensen av malignt melanom er høyere blant pasienter med Parkinsons sykdom enn i normalpopulasjonen, viser en amerikansk multisenterstudie.

Totalt 2 106 pasienter med Parkinsons sykdom fullførte studien (1). Pasientene hadde hatt Parkinsons sykdom i gjennomsnitt 7,1 år, og gjennomsnittsalderen var 68,6 år. Alle pasientene ble undersøkt av hudlege, og det ble tatt biopsier av melanomsuspekterte hudlesjoner.

Forskerne fant 20 in situ-melanomer og fire invasive melanomer. I tillegg var det 68 tidligere melanomtilfeller blant pasientene. Prevalensen av melanomer ble sammenliknet med data fra ulike amerikanske kreftdatabaser. Den ble beregnet til å være 2,24 ganger høyere enn forventet sammenliknet med en alders- og kjønnsjustert normalpopulasjon. I tråd med tidligere studier ga heller ikke denne studien indikasjoner på en

sammenheng mellom den økte melanomrisikoen og bruk av spesifikke medikamenter mot Parkinsons sykdom.

– Dette er en viktig undersøkelse som styrker funnene fra tidligere studier, sier Jan Petter Larsen, forskningssjef ved Nasjonalt kompetansesenter for bevegelsesforstyrrelser og professor ved Universitetet i Bergen.

– Det ser ut til at det er Parkinsons sykdom selv, og ikke medikamentene, som er den avgjørende risikofaktoren. Helsepersonell i Norge som behandler pasientene må derfor ha denne kunnskapen. Resultatene fra studien svekkes imidlertid av at det bare brukes indirekte kontrollmaterialer, sier Larsen.

Are Brean
are.brean@siv.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Bertoni, JM, Arlette JP, Fernandez HH et al. Increased melanoma risk in Parkinson disease: a prospective clinicopathological study. Arch Neurol 2010; 67: 347–52.

Splenektomerte har økt mortalitet

Pasienter som splenektomeres har en signifikant økt mortalitet sammenliknet med normalbefolkningen. Det meste av økningen kan forklares ved den underliggende sykdommen som førte til inngrepet (Eur J Int Med 2010; 21: 12–6).

I en populasjonsbasert dansk kohortstudie ble 3 800 splenektomerte sammenliknet med normalbefolkningen og en parert kontrollgruppe.

I de første 90 dagene etter operasjonen var den relative risiko for død hos pasientene 34 ganger høyere enn hos normalbefolkningen etter justering for forskjell i alder, kjønn og komorbiditet. Risikoen var redusert etter tre måneder, men fremdeles forhøyet etter ett år (RR 2,3).

Hyppig håndvask gir mindre fravær

Obligatorisk skjemabasert håndvask tre ganger om dagen er effektivt for å redusere skolefravær for elever. Det er konklusjonen i en dansk intervensjonsstudie over tre måneder (Am J Infect Control 2009; 37: 820–6).

To skoler med like sykefraværprofilen ble randomisert. På intervensjonsskolen skulle elevene (n = 290) vaske hendene før første time, før lunsj og før de gikk hjem. De fikk dessuten teoretisk og praktisk undervisning i håndhygiene. På kontrollskolen fortsatte elevene som før. Gjennomsnittsalderen på elevene var 9,7 år (spredning 5,9–15,0).

Det var en signifikant reduksjon i hyppigheten av sykefravær på intervensjonsskolen (OR 0,69, 95 % KI 0,5–0,9). Andelen elever som hadde minst fire sykefraværperioder var 6 % i intervensjonsskolen og 20 % i kontrollskolen.

God helse gir aktivt seksualliv hos eldre

Menn har lengre forventet seksualliv enn kvinner, men mister flere år pga. dårlig helse enn det kvinner gjør.

Seksualitet har betydning for helse og livskvalitet gjennom hele livsløpet, og mange eldre er seksuelt aktive. Nå har amerikanske forskere undersøkt sammenhengen mellom helse og seksualitet blant 6 000 middelaldrende og eldre (1).

Undersøkelsen viste at menn i større grad enn kvinner var seksuelt aktive, oppga at de hadde et godt seksualliv og var interessert i sex. Forskjellene økte med alder og var størst i gruppen 75–85 år, da 38,9 % av mennene og 16,8 % av kvinnene var seksuelt

aktive. Sannsynligheten for å være seksuelt aktiv var størst når personene hadde veldig god helse. Ved 55 års alder var forventet seksualliv 15 år for menn og 10,6 år for kvinner.

– Undersøkelsen tar utgangspunkt i to tverrsnittstudier, sier professor Bente Træen ved Universitetet i Tromsø. Derfor må kausaliteten i sammenhengen mellom seksuell aktivitet og helse behandles med varsomhet.

– Studien viser at en fast partner er særdeles viktig for den seksuelle aktiviteten, og at kvinner er mindre aktive enn menn. Kvinner inngår oftest i samboerskap med eldre partner, men har også ofte en partner med større sannsynlighet for svekket helse og seksuallfunksjon. Det kan få konsekvens for hennes opplevelse av sex. Seksuell dysfunk-

sjon rammer om lag en av tre menn i alderen 60–67 år, og tallet stiger med alderen. Kvinner rammes av seksuelle funksjonsproblemer av en annen art enn menn, ofte med svært sammensatte årsaker. Studien viser at vi vet for lite om kvaliteten på eldre kvinners sexliv. Fremtidens kvinner vil kreve restaurering av tapt seksuallfunksjon, sier Træen.

Trine B. Haugen
trine.b.haugen@hf.hio.no
Tidsskriftet

Litteratur

1. Lindau ST, Gavrilova N. Sex, health, and years of sexually active life gained due to good health: evidence from two US population based cross sectional surveys of ageing. BMJ 2010; 340: c810.